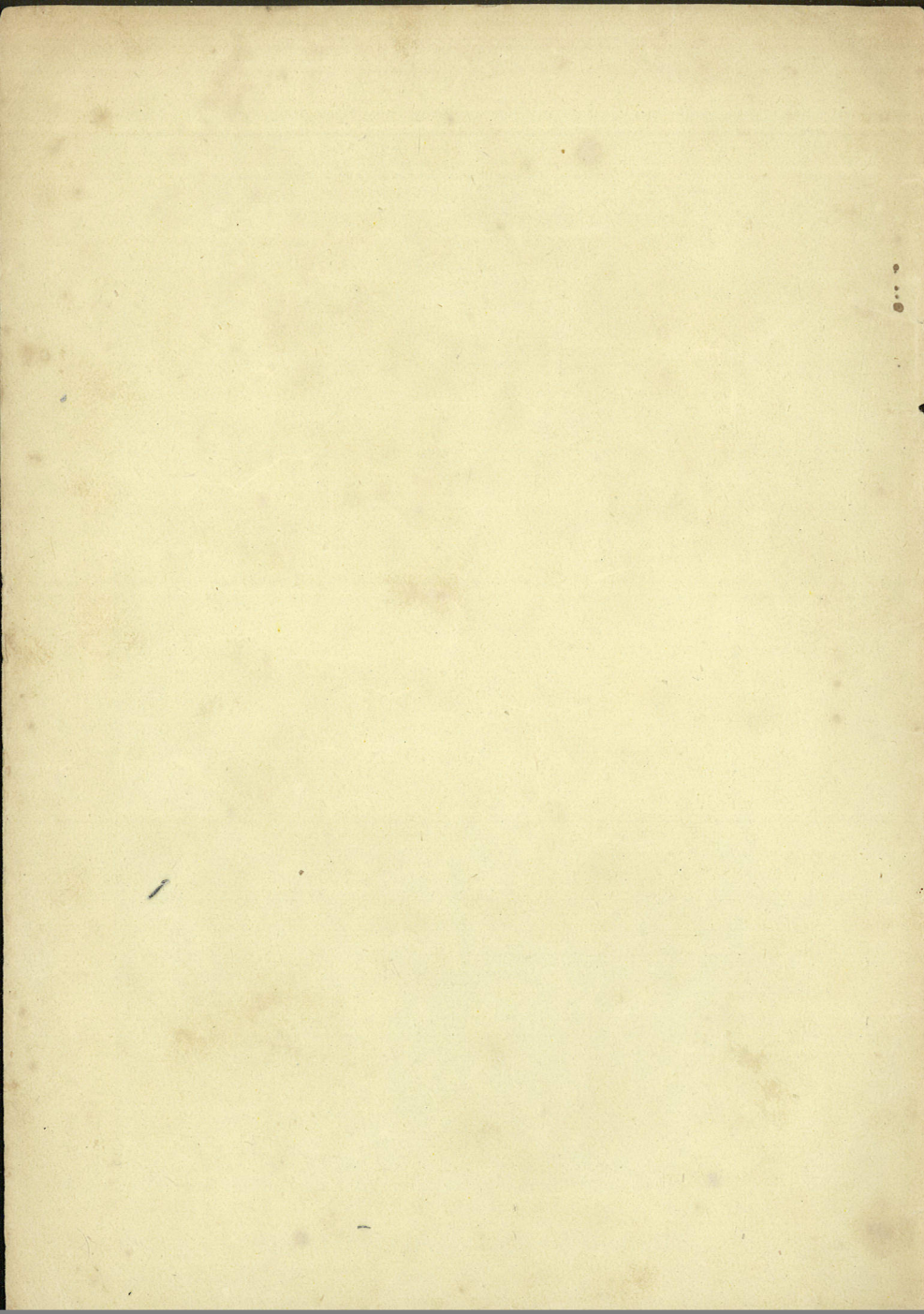

MIJ KERK - G.F. CALLENBACH

WAAROM WILLEM ALTIJD ZIJN VERSJE KENT?

E E N V E R H A A L

DOOR

J O H A N N A

VIERDE DRUK

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

Het was Zaterdagmiddag en mooi weer. Geen wonder dus, dat het levendig en druk was op straat. Op Zaterdag werd alleen 's morgens school gehouden, zoodat de kinderen den ganschen middag vrij hadden. O, wat een blijdschap was dit, zelfs voor de meest leergierige knapen en meisjes! Na schooltijd waren zij spoedig naar huis gegaan om te eten, wat zij minstens even goed konden als leeren, en waardoor zij kracht verzamelden om des te beter te kunnen spelen. De maaltijd der kinderen was spoedig afgelopen, waarop zij naar buiten waren gesneld. Nú begon de pret. Eenige oogenblikken te voren scheen het dorp bijna uitgestorven: zóó stil was het er; maar nú weergalmde de lucht van blijde kreten. En het werd nog hoe langer hoe drukker, want vele vrouwen haastten zich, om na den maaltijd de laatste hand te leggen aan haar Zaterdagschen arbeid. De deuren der meeste huisjes stonden wijd open. Emmers, gevuld met water; bezems, boenders en dweilen versierden de stoepen en de straat. Met behulp van al deze dingen beijverden die vrouwen zich om haar woningen, zoowel buiten als binnen, een zoo rein mogelijk aanzien te geven, wat haar bij zooveel vlijt dan ook wèl gelukte. Hoe goede moeders zij ook mochten wezen, toch hadden zij er niets tegen, dat op Zaterdagmiddag

— in h  ar oogen bijna het gewichtigst tijdstip van de week — de dartele en woelige knapen zich *buiten* vermaakten; en zij verlangden er in het minst niet naar, dat de levenslustige jeugd de ouderlijke woning kwam opzoeken, voordat zij met plassen, schrobben en boenen gedaan hadden.

Onder al die vrouwen zien we er   en, die zich al zeer haastte om spoedig klaar te komen. Vrouw Bank wist, dat haar zoontje Willem zijn versje voor de Zondagsschool nog moest leeren, en dat hij daarvoor een rustig uurtje noodig had. Niet alleen *zij*, maar ook haar zoontje zelf zou het een schande gevonden hebben, als hij zijn versje niet op een prikje gekend had. Vrouw Bank streek nog eens met een droge dweil over de natte steenen van haar portaaltje en legde daarna haar Zondagschen looper, waarop zij erg zuinig was, in de gang en de matjes v  or de deuren. Zonder zich den tijd te gunnen om zich wat op te knappen, ging zij naar buiten en riep, zoo luide zij kon: „Willem, Willem!”

Willem was op dat oogenblik bezig met „haasje over” spelen. Een zijner makkers stond in gebukte houding te wachten op den sprong, dien Willem over hem heen zou doen. „Ja, moeder!” riep Willem terstond, „ik kom al.” Meteen nam hij een aanloopje en sprong over zijn makker heen, die zich aanstonds oprichtte om nu op zijn beurt over Willem heen te springen. Willem echter bukte zich niet, maar zeide: „Ik moet naar huis, Jan! want moeder heeft me geroepen.”

„Doe, of je haar niet gehoord hebt,” bromde Jan. „We zijn nu juist goed aan den gang, en als je nu heengaat, kom je in geen uur terug.”

Willem luisterde niet naar dien verkeerden raad van zijn vriendje, maar ging heen.

„O, wat een zoete jongen ben je toch,” spotte Arnold, Jan's oudere broeder. „Mijn moeder kan zoo hard roepen, als ze verkiest; maar als ik er geen zin in heb, kom ik niet.”

„Zoet of niet zoet,” antwoordde Willem nog, zonder op die laatste ongepaste woorden acht te geven, „ik groet je,” en bedaard richtte hij zijn schreden naar het huisje, dat door zijn netheid en vriendelijkheid op ieder een aangenamen indruk maakte. De deur stond nog open. Moeder was weer naar binnen gegaan, omdat zij wel wist, dat haar jongen terstond, nadat zij hem geroepen had, zou komen; en wij zien, dat zij zich daarin niet had vergist. Nog pas een jaar geleden zou zij daarvan niet zoo zeker zijn geweest. Willem zou toen de overreding van zijn vriendjes niet met zulk een moed hebben durven trotseeren, als wij hem dit nú hebben zien doen.

Vele knapen meenen, dat het zeer dapper en heldhaftig staat, om zich dadelijk gewonnen te geven, wanneer men hen tot iets kwaads wil overhalen; maar wanneer wij ons gezond verstand raadplegen, dan is het ons toch volkomen duidelijk, dat het veel dapperder en heldhaftiger is, om over spot en verleiding te zegevieren dan om zich gewillig en gedwee door den een of anderen deugniet tot allerlei kwaad te laten brengen.

Toch bezat Willem een jaar geleden die dapperheid en heldhaftigheid, om het kwaad weerstand te bieden, in geenen deele. In het laatste jaar had hij echter zeer veel ondervonden, waardoor in hem ook veel veranderd was geworden. Het was hem niet gegaan als zoo menigeen,

die voor elke betere roepstem moedwillig het hart toesloot, en op wien zelfs de hardste slagen maar een voorbijgaanden indruk maakten; een indruk, die aanstonds werd weggenomen, als het gevaar of de droefheid was geweken.

Willems ouders waren beiden godvreezende menschen, die zoo veel mogelijk deden, wat zij konden, om hun zoontje in de tucht en de vermaning des Heeren op te voeden. Toen Willem nog heel klein was, rustte reeds, zooals dit meestal gaat, de grootste taak der opvoeding op de moeder. Des Zondags kwam vader eerst recht aan de beurt. Dan nam deze zijn kleinen zoon op de knie en vertelde hem veel van God, die in den hemel woont; en van Jezus, Zijnen Zoon, die op aarde had omgewandeld.

Willem zou het, indien hem dit gevraagd was geworden, niet hebben kunnen zeggen, wie van beiden wel het mooist vertellen kon: vader of moeder. De heerlijke Zondagen werden altijd besloten met het zingen van enkele schoone liederen. Als Willem 's avonds in zijn bedje lag, zongen zijn ouders voor hem de liederen, die hij begeerde; en lang nadat hun stemmen zwegen, weerklonk nog menig lied in zijn ziel.

Helaas! toen Willem opgroeide, scheen veel van het goede zaad, in zijn hart gestrooid, verloren te zullen gaan, zoodat zijn ouders zich wel eens afvroegen: „Zouden we tevergeefs aan hem gearbeid en voor hem gebeden hebben?” Ja, zoolang hij nog geheel thuis was, alleen onder den invloed van vader en moeder, koesterde men van hem de schoonste verwachtingen. Immers kon hij vragen doen, die het liefhebbend ouderhart in verrukking brachten, en die dan ook inderdaad blijk gaven

van een nadenkend en heilbegeerig hart. Maar toen hij grooter werd en op school in aanraking kwam met jongens, die niet met dienzelfden ernst werden opgevoed, begon allengskens een andere geest in hem te ontwaken. Wel bleef hij zijn ouders gehoorzaam, en zat hij stil en eerbiedig op zijn stoel, als er uit den Bijbel werd voorgelezen, maar het was, of zijn hart er niet meer zoo bij was. Ook gebeurde het menigmaal, dat hij, als hij naar de Zondagsschool was geweest, zijn ouders haast niets kon meedeelen van wat zijn onderwijzer hem daar had verteld. Zijn gedachten waren onderwijl van andere dingen vervuld geweest. Als zijn moeder bij ongeluk verzuimd had, hem meer dan éénmaal er aan te herinneren, dat hij zijn versje moest leeren, dan kende Willem het geregeld maar half of in het geheel niet. Hij dacht en zei het somtijds ook wel hardop: „Wat heb ik er aan, zoo'n versje te leeren! Ik begrijp er toch niets van; en als ik het op de Zondagsschool heb opgezegd, vergeet ik het toch weer.”

Nu had Willem eens (dit was nu ongeveer tien maanden geleden) het eerste vers van Psalm 130 moeten leeren, dat de kleine lezers en lezeressen ook wel reeds geleerd zullen hebben:

Uit diepten van ellenden
 Roep ik, met mond en hart,
 Tot U, die heil kunt zenden:
 O Heer! aanschouw mijn smart;
 Wil naar mijn smeekstem hooren!
 Merk op mijn jammerklacht;
 Verleen mij gunstige ooren,
 Daar 'k in mijn druk versmacht.

Zijn moeder had hem dien Zaterdagmiddag meermalen geroepen en hem aangespoord, om toch met het leeren van dat versje te beginnen. Maar het hoofd vol van andere dingen, behalve van lust en begeerte om den volgenden dag zijn Psalm te kennen, nam hij toen langzaam en traag zijn kerkboekje in de hand en dreunde op eentonige wijze den eersten regel van het versje op:

„Uit diepten van ellenden;
Uit diepten van ellenden;
Uit diepten van ellenden.”

„Hoe vervelend toch, om elke week zulk een vers te moeten leeren,” bromde hij in zichzelf, en op denzelfden toon ging hij weer voort:

„Uit diepten van ellenden,” enz.

„Waartoe moet ik nu dit versje leeren? Ik ben immers niet in diepten van ellende; en dit is maar gelukkig ook,” mopperde hij.

In plaats van in zijn boekje keek hij nu weer met begeerigen blik naar buiten.

„O, daar zijn Jan en Arnold, moeder!” riep hij eensklaps uit. „Mag ik nog even met hen gaan spelen?” Met deze woorden sloeg hij te gelijker tijd zijn kerkboekje dicht en sprong van zijn stoel.

„Als je je versje kent, mag je nog een uurtje gaan spelen,” gaf zijn moeder ten antwoord.

„O ja, moeder! ik ken het bijna,” haastte Willem zich te zeggen. „Ik zal het morgenochtend nog wel eens overzien.” Terwijl hij dit zeide, was hij reeds

weggesneld en hervatte zijn spel, lustiger dan ooit.

Het doet het hart van ieder goed, als men jongens vroolijk en onbezorgd ziet spelen. Hoe zou men iets anders van knapen kunnen verwachten! Maar zal een jongen waarlijk onbezorgd en vroolijk kunnen spelen, dan moet hij eerst zijn plicht vervuld hebben. Eerst leeren, — dan spelen. Wie dát doet, komt altijd goed uit.

Toen Willem den volgenden dag naar de Zondagschool ging, kende hij zijn versje nog niet. Hij hoopte evenwel, dat eenige andere kinderen, eer dan hij, hun versje zouden moeten opzeggen: dan zou hij door afluisteren het nog wat kunnen leeren. Hij zou het dan wel niet voor zijn geheele leven kennen, maar toch voor het oogenblik gered zijn. Maar, o wee! hoe viel hem dat tegen! Hij kwam het eerst van alle kinderen aan de beurt. Met een hoogroode kleur stamelde hij verscheiden malen achter elkander de eerste woorden, in het onaangenaam bewustzijn, dat hij zou moeten blijven steken:

„Uit diepten ... uit diepten ... uit diepten ...

Uit diepten van ellenden ...”

„Roep ik ...,” hielp hem de onderwijzer.

„Uit diepten van ellenden

Roep ik met al mijn smart,” ging Willem voort.

„Ho, ho! ... Roep ik met mond en hart,” verbeterde de onderwijzer. „Tot U, die ...”

„Tot U, die ...” prevelde Willem, en hield wederom op, bevreesd van zich opnieuw te zullen vergissen.

„Willem, Willem!” zei de onderwijzer op ontevreden toon, „wat doe je tegenwoordig weinig je best. Ik zal er eens met je ouders over komen spreken! Ik weet, dat dit hun groot verdriet zal doen. Je moet na het

eindigen van de Zondagsschool hier blijven. Je moogt niet heengaan, voor je je versje goed opgezegd hebt.”

Willem kon, als hij wilde, zeer vlug leeren. Toen hij dan ook alleen in het lokaal van de Zondagsschool achterbleef en door niemand gestoord en afgetrokken werd, kende hij zijn versje zeer spoedig en zei het dan ook zonder haperen op.

„Willem! ik hoop, dat het niet meer gebeuren zal, dat je je versje niet kent,” sprak de onderwijzer vriendelijk. „Je ziet zelf, hoe weinig moeite je behoeft te doen om het te leeren. Jongen! het komt op je goeden wil aan. Al die heerlijke verzen kunnen je later nog zoo goed te pas komen. Voor den volgenden Zondag moet je leeren, zooals ik reeds aan de kinderen gezegd heb, het tweede versje van denzelfden Psalm. Ik zal het je eens voorlezen: .

„Zoo Gij in 't recht wilt treden,
 O Heer! en gadeslaan
 Onze ongerechtigheden,
 Ach! wie zal dan bestaan?
 Maar neen, daar is vergeving
 Altijd bij U geweest;
 Dies wordt Gij, Heer! met beving,
 Recht kinderlijk gevreesd.”

„Hoe zouden die verzen me ooit te pas kunnen komen?” dacht Willem, toen hij de Zondagsschool verliet. Weinig kon hij vermoeden, dat, eer een dag voorbijgegaan was, zijn ziel zou smachten naar de heerlijke troostwoorden, welke hij zooeven onnadenkend opgezegd

en uit den mond van den onderwijzer gehoord had. We willen dan zien, wat er dien dag verder gebeurde.

Op den hoek der straat stonden Jan en Arnold Willem op te wachten.

„Zoo, Willem! je hebt gelukkig niet lang behoeven te blijven; we hebben maar op je gewacht,” sprak Arnold.

„Och ja!” gaf Willem ten antwoord, „ik heb me erg gehaast, zoodat ik het spoedig kende. Maar, jongens! waar zullen we nu heen gaan?”

„O, we hebben een prachtig plan bedacht,” riep Arnold uit. „Zeg, je kunt goed klimmen, nietwaar?”

„Of ik dat kan!” antwoordde Willem, maar keek toch met een eenigszins bedenkelijk gezicht naar zijn buisje en broek. Het was jammer, dat hij zijn daagsche kleeren niet aanhad. Hij wist, dat vader hard moest werken voor den kost, en moeder het zuinig overleggen om toe te komen. Moeder had gisteravond nog zeer laat aan zijn nieuwe pakje zitten naaien. Hoewel Willem, gelijk wij gezien hebben, menig gebrek bezat, zoo had hij toch zijn ouders lief en zou niet gaarne hun met opzet verdriet aangedaan hebben.

„Kom,” lachten Jan en Arnold, die wel gezien hadden, hoe Willem zijn oogen langs zijn kleeren had laten gaan, „sta niet te kijken als een suffige oude vrouw, die bang is een vlekje op haar kleeren te zullen krijgen. Je kunt immers, evenals wij, klimmen zoo vlug als een kat?”

„Ja zeker,” hernam Willem, „dat behoef ik je niet voor de twintigste maal te zeggen; maar... ik zou niet graag mijn nieuwe pak bederven.”

„Nu,” zeide Jan, „dat is ook niet noodig. De boomen

zijn niet vuil, een beetje stofferig misschien; we zullen elkaar wel weer netjes afkloppen; dan kan niemand zien, wat we gedaan hebben. Kom, gá meel!"

Het doel van hun tocht was een stuk land, dat een kwartier van het dorp verwijderd lag, en dat door de dorpsbewoners met den verheven naam van „het bosch" werd bestempeld. Van een echt bosch had het evenwel niet veel, want slechts enkele hooge boomen waren er te zien, en hier en daar stond een knotwilg en groeide wat laag kreupelhout. Dáárheen nu richtten de knapen hun schreden. Willem liep iets langzamer dan zijn vriendjes, want een stem in zijn hart zei hem, dat, wat zij nu wilden gaan doen, lang niet goed was.

„Jongens!" zei Jan, toen zij bij het bosch waren gekomen, „zie je daar in dien hoogen boom dat nest niet? We moeten dat zien te krijgen, maar het zal een heele klim zijn. Gelukkig, dat de takken zoo dik zijn en zoo dicht bij elkaar staan. We zullen er zoo best bij komen. *Ik* zal eerst den boom ingaan; dan moet jij, Willem! me naklimmen. Ik neem het nest er uit en geef het aan jou over. Arnold moet nog wat lager gaan staan en het van jou overnemen. Opgepast, ik ga al, jongens!"

Willem keek nog eens met eenige bezorgdheid naar zijn nieuwe pak, voordat hij Jan in den boom volgde. Hoe verkeerd en slecht het was, mee te helpen aan die wreede daad van zijn makker, om de nesten van vreedzame vogeltjes te verstoren, dat gevoelde hij wel. Ook wist hij zeer goed, dat zijn ouders hem nooit toestonden, dat hij op den dag des Heeren zich aan ruwe en wilde spelen overgaf. Hij bedwong echter het onrustig kloppen van zijn hart en zat weldra op een hoogen

tak, gereed om het nest, dat Jan voorzichtig trachtte los te maken, van hem over te nemen. Juist kwamen de gevleugelde bezitters van het nest aanvliegen, om hun jongen voedsel te brengen. Arme vogels! Het nestje, dat zij zoo zorgvuldig hadden gebouwd, en waarin zij met hun kindertjes zoo veilig en rustig meenden te wonen, zagen zij nu in de handen van een ruwen knaap. Zij deden een luid en klaaglijk getjilp hooren en vlogen in radeloozen angst en smart heen en weer.

Jan lachte genoeglijk, toen hij het leed der arme diertjes zag en riep Willem en Arnold toe: „Hoort eens, hoe ze te keer gaan; dat hadden ze niet gedacht.” Maar tot eer van Willem moet gezegd worden, dat innig medelijden zijn hart vervulde, toen hij de vogels zoo hoorde schreeuwen, en hij zich eigenlijk schaamde, dat hij deel nam aan Jan's laaghartige daad.

„Toe, Jan! zet het nestje maar weer in den boom,” smeekte Willem, „wat hebben we er aan? Toe, Jan! doe het.”

„Ja, dat kun je denken,” antwoordde Jan. „Meen je, dat ik daarvoor in den boom geklommen ben? Kom, pak aan, gauw wat!”

Maar Willem had zijn handen, die hij eerst in de hoogte had gehouden, weer laten zakken en maakte zich gereed om naar beneden te gaan.

„Lomperd, pak dan aan!” schreeuwde Jan. „Hier is het! Heb je 't?” Meenende, dat Willem het van hem zou aannemen, liet hij het nestje los. Willem, vreezende, dat de lichte woning met zijn kleine bewoners vallen zou, greep naar het nest, doch tastte mis, zoodat het met vogeltjes en al naar omlaag viel. De groote vogels fladderden onderwijl onrustig heen en weer, niet wetende

wat met hun jongen gebeuren zou. Willem staarde in de diepte, om te zien, of het nestje met de piepende kale vogeltjes ongedeerd beneden was gekomen. Om des te beter te kunnen zien, boog hij zich een weinig voorover en schoof de takken, die het uitzicht belemmerden, wat op zij. Maar omdat hij zijn lichaam te veel voorover boog, óf door een andere oorzaak zijn evenwicht verloor, — wie zal dit zeggen? — *hij viel* naar beneden. Plotseling hoorden Jan en Arnold een luiden angstkreet door „het bosch” weerklinken, en op hetzelfde oogenblik lag Willem op den grond.

Het was Zondagavond. De zon was reeds ondergegaan; maar toch duurde het nog geruimen tijd, eer de duisternis den laatsten lichtglans van den hemel had verdreven. Het was dien avond niet zoo rustig op het dorp als gewoonlijk. Overal stonden groepjes menschen te praten, en op het aangezicht der meeste lieden las men diepe verslagenheid.

„Och, och, die arme ouders! 't Is toch wat, om zoo zijn kind halfdood thuis te moeten krijgen!”

„Mensch, mensch! zwijg er van. 't Is om het te besterven. Toen de arme vrouw het hoorde, viel ze haast van zichzelf.”

„Je weet ook niet, wat zulke wilde jongens uitvoeren, en dat nogal op Zondag! 't Is een schande! Eerst naar de Zondagsschool gaan, en dan in een boom klimmen om nestjes uit te halen! Ik zeg maar: het is een wonder, dat er niet meer ongelukken gebeuren. Wat zeg jij er van? Maar wacht... daar komt de dokter het huis weer uit. Zou de jongen nog leven? Ik wil het eens vragen.”

Zulke en nog veel meer andere opmerkingen kon men dien Zondagavond op de dorpsstraat en in de huizen vernemen. Intusschen lag het voorwerp van al die gesprekken, onze ongelukkige Willem, te midden van de hevigste smarten op zijn legerstede.

De dokter had weinig hoop op behoud gegeven. Meer nog dan hij wel aan de ouders liet merken, vreesde hij, dat het jonge leven spoedig zou worden afgesneden. Alles, wat de kunst vermocht, wendde hij aan; en de ouders deden natuurlijk alles, wat de liefde hun ingaf, om het vreeselijk lijden van hun zoontje te verzachten. Willem was zich in de meeste oogenblikken van niets bewust, maar van tijd tot tijd keerde zijn bewustzijn terug, en dan gevoelde hij al het vreeselijke van zijn toestand.

„Zoolang er leven is, is er hoop,” had de dokter geantwoord, toen de moeder met angstigen blik gevraagd had: „Mijnheer! wat dunkt u er van?”

„Houd het hoofd koel met koude omslagen,” had hij haar bevolen. „En doe voorts alles, wat ik u gezegd heb. Dan zullen we het beste hopen.”

Met kloppend hart en bevende handen volgde de goede vrouw des dokters voorschriften op. Zoo voorzichtig en zoo zacht als slechts een moeder dit kan doen, verzorgde zij haar kind. Maar zij deed nog meer; zij bad met haar man vurig, dat de liefderijke God, die toch de groote medicijnmeester is, haar zoon behouden mocht en zijner ziel genadig zijn.

Wederom legde vrouw Bank een nieuw koel kompres op het deerlijk gewonde hoofd van den kleinen lijder. Toen zij dit deed, maakte Willem een onrustige beweging en kreunde herhaalde malen zeer pijnlijk.

„Moeder, o moeder!” klonk het op eenmaal uit zijn mond. „Wat is er, mijn arme jongen?” vroeg de bedroefde vrouw. „O, Moeder! 'k heb zoo'n pijn; en 't is zoo diep, ach zoo diep!... Moeder, zeg het eens: hoe is het ook weer?” kermde de knaap.

„Wat meen je, mijn lieveling? Ik begrijp je niet,” antwoordde vrouw Bank, die zichzelf afvroeg, wat haar jongen toch bedoelen kon.

„O, het versje van de Zondagsschool,” kreunde Willem. „Er staat in van diepte en van ellende... en in het tweede versje... dat de meester me voorgelezen heeft... staat van vergeving... Ach, zeg het me toch... Ik zal sterven... en ben zoo dikwijls ongehoorzaam geweest... en onwillig.”

Een diepe zucht ontsnapte zijn borst.

Gelukkig wist de moeder, welk vers Willem dienzelfden Zondag had moeten opzeggen. Ook begreep zij, wat haar kind gevoelen moest, nu het zich door eigen ongehoorzaamheid en schuld bevond vóór de poorten des doods. Zij bedwong haar eigen smart, die zij om zijnentwil leed; en hoewel haar stem voortdurend beefde, ruischte het toch zacht en vertroostend in Willems ooren:

Uit diepten van ellenden

Roep ik, met mond en hart,
Tot U, die heil kunt zenden:
O, Heer! aanschouw mijn smart;
Wil naar mijn smeekstem hooren;
Merk op mijn jammerklacht;
Verleen mij gunstige ooren,
Daar 'k in mijn druk versmacht.

Zoo Gij in 't recht wilt treden,
 O Heer! en gadeslaan
 Onze ongerechtigheden,
 Ach, wie zal dan bestaan?
 Maar neen, *daar is vergeving*
Altijd bij U geweest:
 Dies wordt Gij, Heer! met beving
 Recht kinderlijk gevreesd.

Willems gesloten oogleden trilden, toen die smeekende en vertroostende woorden zijn oor bereikten, en zacht fluisterden zijn lippen die aangrijpende bede na.

Toen zijn ouders bemerkten, hoe goed hem dat lied deed, zongen zij het beiden met zachte stem, gelijk zij dit vroeger zoo dikwijls voor hun jongen gedaan hadden. Daarna knielden zij, meenende dat hij was ingeslapen, bij zijn bed neer en baden luide: „O, Heer, onze God! aanschouw de smart en ellende van ons arm kind; en doe het hem gelooven, dat bij U altijd vergeving is geweest, en ook nú nog is.”

Maar Willem sliep niet; hij hoorde elk woord, dat zijn ouders voor hem opzonden. Het was hem, alsof hij aan den rand van een verschrikkelijken afgrond lag; wel beproefde hij op te staan en weg te vluchten, maar elke beweging deed hem zóóveel pijn, dat hij niet anders kon doen, dan stil blijven liggen. En terwijl hij tevergeefs trachtte weg te komen van dien diepen afgrond, was het hem, of hij heel in de verte een vertroostend lied hoorde zingen, dat zoo geheel op zijn toestand toepasselijk was. Het was, meende hij, hetzelfde lied, dat hij eens voor de Zondagsschool had moeten leeren, en dat hij toen niet had gekend. „Uit diepten van

ellenden," zongen twee welbekende stemmen. Uit diepten van ellenden! O ja, hij verkeerde nu in de diepste ellende; er was geen hoop, geen uitkomst meer voor hem; hij kon zich niet eens bewegen; en wat zijn smart, ellende en vreeze nog zoo oneindig verzwaarde, was dit, dat hij zelf naar dien afgrond toegekropen was. Zijn ellende was eigen schuld. Maar, hoor! Daar hoorde hij zingen: „Maar neen, daar is vergeving altijd bij U geweest.” Te midden van zijn onrustige verbeelding gevoelde Willem toch een onuitsprekelijk verlangen naar vergeving. Hij herinnerde zich hoe het hem te moede was geweest, als hij, iets ondeugends gedaan hebbende, aan zijn ouders vergeving gevraagd en van hen vergeving ontvangen had. Voor de onrust was dan rust, en voor de vreeze blijdschap in zijn hart gekomen. Zijn ouders hadden hem ook geleerd, dat hij voor alle kwaad insgelijks aan God vergeving moest vragen. Deze was, o ja, heilig en rechtvaardig, zoodat Hij geen zonde kon zien, maar ze alle moest straffen. Doch had Hij Zijn lieven Zoon niet in de wereld gezonden, opdat een iegelijk, die op Hem zijn vertrouwen stelt, die voor onze zonden aan het kruis is gestorven, niet verloren zou gaan, maar het eeuwige leven hebben? „Daar is vergeving altijd bij U geweest,” fluisterde hij. „Altijd vergeving, *altijd, altijd.*” Eenige oogenblikken dacht hij na; toen bad hij zacht, zóó zacht, dat zijn ouders hem niet konden verstaan; maar daarom toch wel Hij, bij Wien veel vergeving is: „O Heer! vergeef me al mijn zonden.” Het was, of hij toen kalmer werd; en weinige oogenblikken later was het aan zijn meer geregelde ademhaling te merken, dat hij in een gezonde sluimering was gevallen.

Tegen alle verwachting van den geneesheer en van zijn ouders, herstelde Willem langzaam, zeer langzaam, van zijn vreeselijken val. Maar het duurde toch nog vele weken, eer hij zich kon oprichten; en eenige maanden, eer hij weer geheel dezelfde vlugge jongen van vroeger was. Juist drie maanden na het ongeval was hij in zoover hersteld, dat hij met zijn ouders voor de eerste maal weer naar de kerk kon gaan. Het was zijn eigen begeerte geweest, dat hij dáár het eerst heen zou gaan, want het stond bij hem vast, dat hij het behoud van zijn leven aan God te danken had. Maar op nog andere wijze had hij het ondervonden, dat de Heer een genadig en ontfermend God is. In de vele, vele dagen, welke op dien Zondag gevolgd waren, was het hem, als hij vol pijn en geheel machteloos nederlag, tot troost geweest, wanneer vader of moeder zich bij hem nederzette en hem uit Gods Woord voorlas. Het liefst hoorde hij dan Psalm 130 in zijn geheel voorlezen. Dan zei hij wel eens: „Als de Heer me wil genezen, o hoe gaarne zal ik dan altijd mijn versjes voor de Zondagsschool leeren; zóó goed, dat ik ze nimmer meer vergeten kan. Ik geloof, dat dit mijn liefste bezigheid zal zijn.”

Op zekeren schoonen najaarsmorgen kon men, gelijk we reeds met een enkel woord zeiden, Bank en zijn vrouw met Willem naar de kerk zien gaan. Willem zag nog zeer bleek, zoowel door het vele lijden, dat hij achter den rug had, als door de aandoening, die hem overstelpte bij de gedachte, dat hij, geheel hersteld, weder in Gods huis mocht nederzitten. De Heer had geen lust gehad in zijn dood, maar hem gunstige ooren verleend en hem uit zijn ellende verlost. O, hoe troffen

hem de woorden van het lied, dat de predikant aan de gemeente opgaf te zingen:

Loof Hem, die u, al wat gij hebt misdreven,
 Hoe veel het zij, genadig wil vergeven;
 Uw krankheên kent en liefderijk geneest;
 Die van 't verderf uw leven wil verschoonen;
 Met goedheid en barmhartigheên u kronen;
 Die in den nood uw redder is geweest.

Ps. 103 : 3.

Zijn lippen zongen niet alleen mee, maar ook dankten zijn hart en ziel den Heer, die zijn krankheid zoo liefderijk genezen, zijn zonden hem alle vergeven had en in den nood zijn redder was geweest.

„Dat versje leer ik vandaag nog van buiten,” dacht hij. „Ik moet het kennen, want het kan me ook later nog goed te pas komen, gelijk het me *nu* al zoo goed doet.”

Nog voordat het lied geëindigd was, viel Willems oog op iemand, dien men altijd onder alle godsdienst-oefeningen op dezelfde plaats in de kerk kon zien zitten. Hoewel deze man nooit zijn hoofd ophief om den spreker aan te zien, zoo kon men toch wel aan zijn gelaats-trekken bespeuren, dat hij met groote aandacht naar de prediking luisterde. Iedereen kende hem, dus ook Willem. Het was de oude Piet Scheffer, die vele jaren geleden door een ziekte aan de oogen geheel blind was geworden. Hij woonde bij een getrouwde zuster in huis; en hoewel hij door zijn ongeluk niet meer in staat was, om voor zichzelf den kost te verdienen, zoo zouden zijn zwager en zuster en hun kinderen hem toch niet gaarne

gemist hebben. Rondom hem was het nacht, maar in zijn hart was het altijd licht, want de Heer woonde daarin, en dat goddelijk licht daar binnen straalde ook naar buiten.

Nu viel het Willem dien morgen op, dat Piet zoo opgewekt medezong. Natuurlijk had deze geen kerkboek in de hand. Wat zou een blinde met zulk een boek hebben gedaan? Niemand zei hem ook het vers voor, en toch zong hij het, regel na regel, zonder te haperen, mee.

„Ik moet er straks eens op letten,” dacht Willem, „of hij de andere verzen, welke de dominee zal opgeven, even goed meezingt.”

De predikant gaf dien morgen nog andere verzen op. Willem moest ze alle opzoeken, omdat hij ze niet kende; maar het scheen wel, of Piet Scheffer zijn geheele kerkboek van buiten kende, want welk lied ook werd opgegeven, het waren blijkbaar alle oude bekenden van den blinden man; hij zong ze luide mee.

„Ik zou wel eens willen weten, hoe oude Piet al die verzen toch kent,” dacht Willem. „Wie heeft ze hem geleerd? Dat hij ze kent, komt hem echter, nu hij blind is, goed te pas.”

Toen vader, moeder en Willem dienzelfden dag met elkaar aan tafel zaten, vroeg de laatste nieuwsgierig: „Vader! weet ge ook, hoe het toch mogelijk is, dat de oude Piet Scheffer, die stekeblind is, in de kerk alle verzen uit het hoofd kan medezingen? Ik heb nauwkeurig op hem gelet, en niet één keer hield hij den mond gesloten, als de gemeente zong; hij was haast de eerste, die begon.”

„O, dat kan ik je wel zeggen,” gaf zijn vader hem

ten antwoord. „Ik heb den ouden Piet reeds vóór vijf en twintig jaren gekend. In dien tijd echter kon hij even scherp zien, als wij nù nog doen. Mijn vader en hij hebben nog te zamen de catechisatie bezocht; en vader heeft ons meermalen verteld, dat Piet altijd woordelijk kende, al wat hem werd opgegeven te leeren, al was dit nog zoo veel of nog zoo moeielijk. De dominee zei altijd tot de jongens en meisjes: „Wat jullie nú leert, kan je al op 'tzelfde oogenblik, of op denzelfden dag, of morgen of overmorgen, of nog na vele jaren te pas komen en ten zegen zijn.” En daarin had de waardige man gelijk. Piet is nu al sinds jaren het gezicht kwijt. De man moet wel veel missen, maar in zijn hoofd en hart heeft hij veel bewaard, dat hem niet ontnomen kon worden, toen hij het gebruik van zijn oogen verloor. Meer dan éénmaal heeft hij tot me gezegd, hoe innig gelukkig hij zich gevoelt, en hoe dankbaar hij God is, dat hij in zijn jeugd, toen hij nog goed lezen en leeren kon, zich een schat van geestelijke liederen en bijbelplaatsen verzameld heeft, die nu in zijn hart geschreven staan en waarvan hij dagelijks geniet. „Ja, waarlijk,” zei hij tot me, „alle kinderen moesten bedenken, dat de jeugd de tijd is, om zich een schat te verzamelen voor later jaren; maar gewoonlijk te laat beseft men dit.”

„Willem!” ging vader voort, „den dominee noemen we „den prediker,” omdat hij ons Gods Woord verkondigt; maar de oude Piet Scheffer is op *zijn* wijze óók een prediker, hoor! Alle menschen kunnen hem in de kerk niet evengoed zien, want vele grooten en kleinen zitten te ver van hem af. Hij moest eigenlijk op zulk een plaats zitten, waar iedereen hem kon zien.

De oude man met zijn blinde oogen, die, als de dominee zijn tekstwoorden heeft voorgelezen, zoo vriendelijk met het hoofd knikt, alsof hij zeggen wil: „Ja, ja, ik ken die woorden wel, hoewel ik ze niet kan opzoeken;” en, zonder in een boek te zien, zoo luide en hartelijk meezingt, zou dan vele grooten, die in hun jeugd niet hebben willen leeren, beschaamd maken. En hij zou aan alle kinderen deze les geven: „Leert toch ijverig de goddelijke dingen, want ge weet niet, hoe zij u vroeg of laat onder allerlei omstandigheden des levens, in droefheid en smart, in nood en dood nog te pas komen en ten zegen zijn. Ziet het, kinderen! ik ben blind, maar toch niet arm.”

„En jij, mijn beste Willem, hebt zelf dit ook onder-
vonden,” vervolgde vader. „Menigmaal heb je gezegd, als je geen lust in het leeren hadt: „Wat heb je aan zoo'n versje?” Toen je het versje moest leeren — ik was er niet bij, maar moeder heeft het me in je ziekte nog verteld —:

Uit diepten van ellenden .

Roep ik met mond en hart... enz.

zei jij ook: „Wat heb ik er aan? Ik zit niet in de ellende.” En toen je onderwijzer op de Zondagsschool het tweede versje je voorlas, waarin deze regels voorkomen:

Maar neen, daar is vergeving

Altijd bij U geweest,

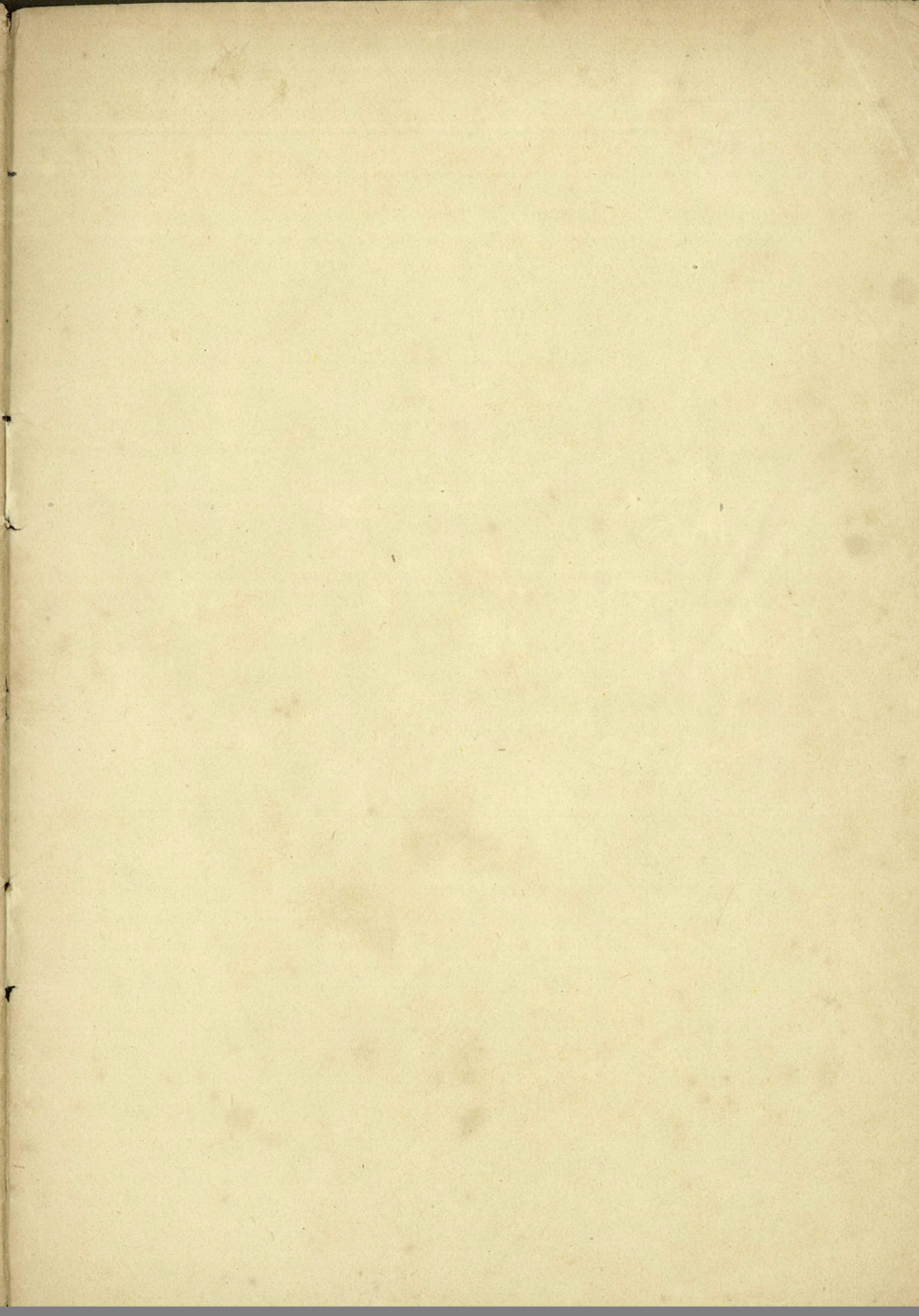
heb je misschien ook gedacht: „Wat heb ik aan die „vergeving!?” Maar toen je doodkrank op je bed laagt,

en het geweten je zoo luide sprak over het kwaad, dat je bedreven hadt; en toen je gevoelde, dat je zóó niet voor God kondt verschijnen met al die zonden, — *toen* kwamen die versjes je in de gedachten. *Toen* zat je in de diepte, in de ellende, en hebt om vergeving geroepen. Ik weet het wel, nu zul je nimmermeer zeggen: „Wat heb ik aan die versjes?”

Neen, dat zou Willem zeer zeker niet meer doen. Als moeder hem op Zaterdagmiddag riep, dan kwam hij aanstonds en liet zich door de spottaal van zijn makkers niet verleiden, gelijk wij dit immers in het begin van ons verhaal gezien hebben.

Zondags ging hij in de kerk zoo dicht mogelijk bij Pieter Scheffer zitten, keek den ouden man steeds met bewondering aan en zei dan meermalen in zichzelf: „Piet! ik hoop net zooals gij te doen: ik wil óók een schat verzamelen.” En als hij 's middags op de Zondags-school kwam, waren er dikwijls kinderen, die hun vers en tekst niet kenden; maar *wie* al in het opzeggen daarvan haperde... Willem nooit.

Mr. George ...
W. ...
W. ...
W. ...